

Η Αντιγόνη των βράχων

Θωμάς Τσαλαπάτης

06/09/2020

Θέατρο της Πέτρας, μετά τον Δεκαπενταύγουστο. Η ζέστη βαριά, οι δρόμοι προς το θέατρο άδειοι και παντού αυτή η μυρωδιά από αντισηπτικό. Η μυρωδιά αυτή που είναι πια σχεδόν γεύση και μαζί ανασφαλής ασφάλεια. Το παρκάρισμα και η ανηφόρα όμοια όπως σε τόσες συναυλίες στο παρελθόν και άλλες τόσες παραστάσεις. Ο κόσμος σαφώς λίγος, άνθρωποι με μάσκες να σε χαιρετούν και συ να μην είσαι σίγουρος ποιοι ακριβώς είναι. «Είπαμε να έρθουμε. Ποιος ξέρει σε πόσο καιρό θα ξαναδούμε παράσταση και πώς θα κυλήσει το φθινόπωρο». Παντού στο κοινό ένα μάγκωμα και μια αμφιβολία. Γνωστοί τόποι που απαιτούν καινούργιους τρόπους, απόσταση, μάσκα κατά τη διάρκεια της παράστασης, απουσία αγγιγμάτων. Λίγο θερινή διασκέδαση και λίγο χειμώνας σε αναμονή. Το πλήθος που φοράει τη μάσκα στις κερκίδες είναι από μόνο του ένα θέαμα. Λευκές βούλες μέσα σε ένα σκοτάδι που πέφτει. Η εκκωφαντική παρουσία μιας κατάστασης από την οποία πίστευες πως έστω για λίγο θα ξεφύγεις. Μα είναι διαρκώς εδώ, γύρω σου, στους γύρω σου, στο βλέμμα σου, αγκαλιάζει σαν μάσκα το πρόσωπό σου. Πότε θα τελειώσει όλο αυτό; Αυτή η βουβή αναμονή που δεν συνηθίζεται και δεν καταπίνεται.

Και ύστερα η παράσταση ξεκινά.

Η Αντιγόνη. Από την ομάδα Σημείο Μηδέν σε σκηνοθεσία Σάββα Στρούμπου. Το έργο του Σοφοκλή κουβαλά το ίδιο τσαλάκωμα και δυσκολία -έστω για πολλούς από εμάς- που κουβαλά ο εθνικός ύμνος. Η διδασκαλία στο σχολείο, οι άπειρες επαναλήψεις, η χρήση της ως συμβόλου για εύκολες μεταφορές στον δημόσιο λόγο, οι άπειρες παραστάσεις που επιμένουν σε μια παρόμοια ανάγνωση, σε παρόμοιες κυρίαρχες αντιθέσεις και προεκτάσεις. Ο πατριωτισμός της επανάληψης. Η παράσταση όμως κινείται σε διαφορετική κατεύθυνση. Δεν είναι η ελλειπτικότητα ή η κυρίαρχη σωματικότητα της απόδοσης. Δεν είναι η μορφική αποδόμηση των συγκεκριμένων συμβάσεων. Είναι η κυριαρχία του θρηνητικού και του διονυσιακού στοιχείου. Στοιχείων που όταν

επαναφέρεις το κείμενο στο μυαλό σου καταλαβαίνεις πως βρίσκονταν πάντοτε εκεί. Αλλά δε αναδεικνύονταν, δεν κυριαρχούσαν. Εδώ είναι καθαρά. Όχι ως φόρμα αλλά και ως ουσία. Και σε συνδέουν με κάτι βαθύτερο. Κάτι ανθρώπινο πέρα από τον λόγο. Κάτι κοινό πέρα από την εποχή.

Και ενώ αυτή η σύνδεση κυριαρχεί, βλέπεις το σκοτάδι που απλώνεται ως βάθος της σκηνης στον αχανή χώρο πίσω από το θέατρο. Και βλέπεις τα κάθετα βράχια του παλιού νταμαριού να δεσπόζουν στα πλάγια. Δύο μεγέθη που σου επιβάλλουν την κλίμακά τους ενώ η παράσταση συνεχίζεται. Και γίνεσαι μικρός απέναντί τους. Μικρός απέναντι στα λόγια του Σοφοκλή και μικρός απέναντι στην παρουσία της πανδημίας που το γύρω σου διαρκώς σου υπενθυμίζει. Και βλέπεις σε αυτή την κλίμακα, που ξεφεύγει του μεγέθους, το μικρό κοινό. Τους λίγους αυτούς ανθρώπους που αποφάσισαν να έρθουν και τώρα στοιβάζονται στο ημίφως. Και τα λόγια της Αντιγόνης να συνεχίζουν. Και τα βράχια και το σκοτάδι να επιμένουν στον χρόνο, να είναι ο ίδιος ο χρόνος. Και η Αντιγόνη να βγαίνει μέσα από αυτόν. Τόσο που ανάμεσα στις διαφορετικές κλίμακες δεν είναι απλώς ένα έργο. Είναι ανάσα. Η ανάσα του ίδιου του χρόνου κατά πάνω μας. Είναι συμπυκνωμένη ανθρωπότητα που ταξιδεύει μέσα στον χρόνο. Είναι η ανθρωπότητα στην πιο καθαρή στιγμή της που επιμένει παρά τις δυσκολίες που την πολιορκούν. Επιβιώνει από αρρώστιες, επιδημίες και πολέμους και επιστρέφει στα κείμενα όπου η όψη της μοιάζει καθαρότερη, διαυγής και ειλικρινής. Είναι η κλίμακα του ανθρώπου ενάντια σε όσα τον πολιορκούν.

Η επιμονή για παραστάσεις, η επιμονή για κοινό, η επιμονή για κείμενα που συνοψίζουν τον άνθρωπο και τον καιρό. Ακόμα και όταν αυτός που επιμένει μπορεί να έχει προσωπικό κόστος. Ή μάλλον κυρίως τότε. Η επιμονή κυρίως για ουσιαστική επαφή. Με μάσκες, με γάντια, ακόμα και με τη γέυση αντισηπτικού.

Και όταν η παράσταση τελειώνει και όταν το κείμενο σιωπά, νιώθεις πως η ανάγκη αυτή που εκτονώθηκε -ακόμα και αν δεν μπορείς ακριβώς να την περιγράψεις- είναι εξίσου επείγουσα με την υγεία, εξίσου σημαντική με την αυτοπροστασία και την αυτοσυντήρηση. Γιατί η Αντιγόνη είναι ο βράχος του ανθρώπου και το θέατρο ο αναπόφευκτος τρόπος να τον σκαρφαλώσεις.